

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 602-09/06-01/01
Urbroj: 5030104-06-3

Zagreb, 30. studenoga 2006.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske, članka 129. i članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila prof. dr. sc. Dragana Primorca, ministra znanosti, obrazovanja i športa, dr. sc. Nevia Šetića i Želimira Janjića, državne tajnike u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa i Martina Oršolića, pomoćnika ministra znanosti, obrazovanja i športa.

PREDSJEDNIK

Dr. sc. Ivo Sanader

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA
ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06.) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (NN, br. 41/01. - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI NJEGOVI DONOŠENJEM

1) Pitanje nabave i financiranja udžbenika za osnovnu i srednju školu u Republici Hrvatskoj do sada nije bilo sustavno riješeno. Budući da udžbenici nisu jeftini, nabava udžbenika predstavlja veliki financijski teret za roditelje učenika, osobito one roditelje koji imaju više djece školske dobi.

U isto vrijeme, neki gradovi i općine u Republici Hrvatskoj refundirali su troškove nabave udžbenika socijalno ugroženim obiteljima dok su drugi financirali nabavu udžbenika za sve učenike koji žive na njihovu području, ovisno o financijskim mogućnostima gradova ili općina ili o prosudbi gradskih čelnika. Time je stvorena neravnopravna situacija za učenike jer je financiranje nabave udžbenika vezano uz mjesto stanovanja.

Budući da Vlada Republike Hrvatske ima obvezu osigurati ravnopravan status svim učenicima u Republici Hrvatskoj, bilo je potrebno pokrenuti promjene u tome području. U sklopu prijedloga Nacionalne populacijske politike koja je usvojena 24. studenog 2006. na 23. sjednici Hrvatskog sabora, kao jedna od mjera kojima se nastoji poboljšati demografska situacija u Hrvatskoj, je i uvođenje besplatnih udžbenika za sve učenike u osnovnoj školi te u prvom razredu srednje škole. (U tijeku je procedura izmjena i dopuna Zakona o srednjem školstvu kojima će se srednje obrazovanje propisati kao obvezatno za sve učenike.)

2) U sklopu pokrenutih promjena obrazovnog sustava jedan od najvažnijih čimbenika je osuvremenjivanje i usklađivanje Nastavnog plana i programa. To je proces u kojemu je sudjelovalo više stotina stručnjaka.

Novi Nastavni plan i program za osnovnu školu (NN, br. 102/06.) djelomično se razlikuje od dosadašnjeg plana i programa. Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06) definira obvezatnu usklađenost udžbenika s nastavnim planom i programom (članak 2. i 7.) te propisuje povlačenje udžbenika ako nije usklađen s planom i programom (članak 17.). U tome se smislu pojavila potreba za usklađenjem velikog broja udžbenika u kratkome roku (postojećim zakonom o udžbenicima rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika je 1. prosinca). Predloženim produljenjem roka za mjesec dana (odnosno dva mjeseca) želi se omogućiti autorima i nakladnicima više vremena za usklađenje udžbenika.

Pitanja koja se Zakonom o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu rješavaju

Sustavno se rješava pitanje nabave i financiranja svih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju na način da će se osigurati sredstva za udžbenike na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Rješava se također pitanje roka za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika s obzirom na količinu promjena koje je potrebno učiniti u udžbenicima u kratkome roku. Time će se osigurati više vremena za uređivanje udžbenika što bi trebalo pridonijeti njihovoj kvaliteti.

Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu

Ovim dopunama zakona omogućit će se trajno osiguravanje besplatnih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju.

Također će se omogućiti usklađivanje što većeg broja udžbenika za osnovnu školu s novim Nastavnim planom i programom za osnovnu školu (NN, br, 102/06.) koji je objavljen 15. rujna 2006. godine, produljenjem roka za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika do 31. prosinca 2006. odnosno do 31. siječnja 2007. godine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za besplatne udžbenike u obvezatnom obrazovanju u iznosu od 240.000.000,00 kuna predviđena su u prijedlogu Državnog proračuna za 2007. godinu na stavci Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

IV. RAZLOZI DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno odredbama članaka 159. i 161. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN, br. 62/02.) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku budući da je novi Nastavni plan i program za osnovnu školu (NN, br. 102/06) objavljen 15. rujna 2006. godine. Sukladno Zakonu o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06., članak 2.) udžbenici moraju biti usklađeni s nastavnim planom i programom i Udžbeničkim standardom. Zbog kratkoće rokova i potrebe usklađivanja što većeg broja udžbenika s novim nastavnim planom i programom potrebno je produljiti rokove podnošenja zahtjeva za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. umjesto zakonom predviđenog roka (1. prosinca) do 31. prosinca 2006. za 3. i 4. te 7. i 8. razred osnovne škole, a do 31. siječnja 2007. godine za 1. i 5. razred osnovne škole. Zahtjevi za odobrenje udžbenika za 2. i 6. razred podnose se do 1. prosinca sukladno zakonu.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

Članak 1.

U Zakonu o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj 36/06.) u članku 1. stavku 1. iza riječi „školu“ dodaju se riječi „i financiranje udžbenika namijenjenih obvezatnom obrazovanju“.

Članak 2.

Iza članka 4. dodaje se novi članak 4.a koji glasi:

„Članak 4.a

(1) Udžbenici namijenjeni obvezatnom obrazovanju financiraju se iz sredstava državnog proračuna.

(2) Pravila o distribuciji, korištenju i čuvanju besplatnih udžbenika donijet će ministarstvo nadležno za obrazovanje.“

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 3.

Iznimno od roka propisanog člankom 6. stavkom 4. Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj 36/06.), zahtjev za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. za 3., 4., 7. i 8. razred osnovne škole podnosi se do 31. prosinca 2006. godine, a za 1. i 5. razred do 31. siječnja 2007. godine.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. dopunjuje se članak 1. stavak 1. Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu na način da se dopunjuje predmet normiranja navedenog zakona.

Člankom 2. dodaje se nova odredba kojom se propisuje osiguranje sredstava u državnom proračunu, za udžbenike namijenjene obvezatnom obrazovanju te ovlast ministarstva da utvrdi način distribucije, korištenja i čuvanja udžbenika.

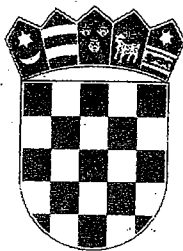
Člankom 3. propisuje se produljenje rokova za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. kako bi se što više udžbenika za osnovnu školu moglo uskladiti s novim Nastavnim planom i programom za osnovnu školu.

Prema postojećem Zakonu, rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika je 1. prosinca za iduću školsku godinu. U skladu s prijašnjim dogovorima s nakladnicima, usklađivanje udžbenika s HNOS-om trebalo se provesti postupno, tijekom 4 godine. Međutim, donošenjem novog Nastavnog plana i programa za osnovnu školu u rujnu ove godine, kao i planiranjem podjele besplatnih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju od iduće školske godine, nametnula se potreba žurnijeg usklađivanja udžbenika. Kako je zbog velikog broja naslova nakladnicima to nemoguće provesti do 1. prosinca, a u cilju osiguravanja što više kvalitetnih udžbenika koji bi bili u višegodišnjoj uporabi (uzimajući u obzir činjenicu da će se od iduće godine financirati sredstvima državnog proračuna), potrebno je prolongirati rokove za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika. Sukladno tome predložen je rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika: za 3. i 4. te 7. i 8. razred – do 31. prosinca, za 1. i 5. razred – 31. siječnja. Rok za 2. i 6. razred ostaje nepromijenjen sukladno postojećem Zakonu.

Člankom 4. predviđeno je stupanje na snagu ovog zakona danom objave u Narodnim novinama.

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE
GODIŠTE CLXVIII, **BROJ 36**, ZAGREB, 31. OŽUJKA 2006. \ ISSN 0027-7932

S A D R Ő A J

	STRANICA
906 Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu...	2550
907 Mrežna pravila elektroenergetskog sustava	2554
908 Pravila o izmjenama i dopunama Pravila i općih uvjeta ugovaranja primarne, sekundarne i tercijarne razine zdravstvene djelatnosti i razine zdravstvenih zavoda za 2006. godinu	2605
909 Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala	2605
910 Odluka o izmjeni Odluke o utvrđivanju Liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.....	2689

HRVATSKI SABOR

906

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

Proglašavam Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 24. ožujka 2006. godine.

Broj: 01-081-06-802/2

Zagreb, 29. ožujka 2006.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mešić, v. r.

ZAKON

O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje izdavanje udžbenika za osnovnu i srednju školu.

(2) Pod izdavanjem udžbenika, u smislu ovoga Zakona, podrazumijeva se pripremanje, izrada i odobravanje za uporabu udžbenika kao osnovnoga nastavnog sredstva.

(3) Pod udžbenikom, u smislu ovoga Zakona, podrazumijeva se i dopunsko nastavno sredstvo (radna bilježnica, zbirka zadataka, zemljopisni atlas i povijesni atlas), koje se tiska odvojeno od udžbenika kao osnovnoga nastavnog sredstva.

Članak 2.

Pojedini pojmovi iz ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- *udžbenik* je osnovno nastavno sredstvo i izvor znanja za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ciljeva utvrđenih nastavnim planom i programom ili eksperimentalnim nastavnim planom i programom osnovne, odnosno srednje škole, koji je usklađen s udžbeničkim standardom i kulturološki je prilagođen hrvatskoj nacionalnoj baštini i tradiciji,

- *radna bilježnica* dopunsko je nastavno sredstvo koje programski i sadržajno slijedi raspored gradiva u udžbeniku i u kojem su problemski zadaci, vježbe ili pitanja oblikovani na način da učenik ima mogućnost pisanja ili crtanja pri rješavanju zadataka ili odgovaranja na pitanja,

– *zbirka zadataka* dopunsko je nastavno sredstvo koje odabirom zadataka programski i sadržajno slijedi raspored gradiva u udžbeniku,

– *zemljopisni atlas* dopunsko je nastavno sredstvo koje sadrži zbirku zemljopisnih karata povezanih u cjelinu prema nastavnom programu za nastavu zemljopisa,

– *povijesni atlas* dopunsko je nastavno sredstvo koje sadrži zbirku povijesnih karata koje zorno dokumentiraju povijesne događaje u skladu s nastavnim programom,

– *udžbenik za škole koje provode nastavu svih nastavnih predmeta na stranom jeziku* je udžbenik tiskan na stranom jeziku i usklađen s nastavnim planom i programom osnovne, odnosno srednje škole i udžbeničkim standardom,

– *udžbenik s malom nakladom* udžbenik je za potrebe pojedinih strukovnih škola, škola za učenike s posebnim potrebama te za potrebe dopunske nastave za djecu hrvatskih građana u inozemstvu,

– *udžbenik za djecu s posebnim potrebama* je udžbenik usklađen s nastavnim planom i programom za učenike s posebnim potrebama i udžbeničkim standardom,

– *udžbenik za nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine* je udžbenik namijenjen obrazovanju pripadnika nacionalne manjine, tiskan na jeziku i pismu nacionalne manjine i usklađen s nastavnim planom i programom osnovne odnosno srednje škole i udžbeničkim standardom,

– *nakladnik udžbenika* je pravna osoba registrirana za obavljanje nakladničke djelatnosti u Republici Hrvatskoj, koja ima licenciju za izdavanje udžbenika,

– *udžbenički standard* provedbeni je propis ministra kojim se utvrđuju standardi za udžbenik,

– *katalog udžbenika* je akt koji sadrži popis odobrenih udžbenika koji će biti u uporabi u sljedećoj školskoj godini.

Članak 3.

(1) U osnovnoj i srednjoj školi u uporabi mogu biti udžbenici koji imaju odobrenje za uporabu i koji su objavljeni u katalogu udžbenika za određenu školsku godinu.

(2) Udžbenik mora ispunjavati znanstvene, pedagoške, psihološke, didaktičko-metodičke, etičke, jezične, likovno-grafičke i tehničke zahtjeve utvrđene udžbeničkim standardom.

(3) Neće se odobriti uporaba udžbenika čiji je sadržaj protivan Ustavu Republike Hrvatske i koji je neprimjeren u pogledu ljudskih i manjinskih prava, temeljnih sloboda i odnosa među spolovima te odgoju za demokratsko društvo.

(4) Udžbenik ne smije sadržavati promidžbeni sadržaj.

(5) Udžbenički standard donosi ministar nadležan za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: ministar) na prijedlog stručnog povjerenstva. Stručno povjerenstvo za izradu udžbeničkog standarda imenuje ministar.

Članak 4.

(1) Osim obveznih sadržaja iz nastavnog programa udžbenik može imati i izborne sadržaje.

(2) Udžbenik se objavljuje u tiskanom i drugim oblicima.

Članak 5.

(1) Djelatnici ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Agencije za strukovno obrazovanje te Zavoda

za školstvo Republike Hrvatske koji mogu utjecati na odabir udžbenika i biti u sukobu interesa, ne mogu biti autori udžbenika.

(2) Ministar neće odobriti uporabu udžbenika čiji je autor u sukobu interesa iz stavka 1. ovoga članka.

(3) U roku od godině dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona ministar će povući iz uporabe udžbenik čiji je autor u sukobu interesa iz stavka 1. ovoga članka.

II. UVJETI I POSTUPAK ODOBRAVANJA UDŽBENIKA

Članak 6.

(1) Postupak odobravanja udžbenika pokreće se podnošenjem zahtjeva za odobrenje udžbenika nakladnika koji ima licenciju.

(2) Licenciju za izdavanje udžbenika daje ministarstvo pod uvjetima utvrđenim udžbeničkim standardom.

(3) Obrazac za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika propisuje ministar.

(4) Zahtjev za odobrenje udžbenika podnosi se Ministarstvu do 1. prosinca školske godine koja prethodi školskoj godini za koju se provodi postupak odobravanja.

(5) Uz zahtjev za odobrenje udžbenika prilaže se:

– udžbenik izrađen u skladu s nastavnim planom i programom ili eksperimentalnim nastavnim planom i programom i udžbeničkim standardom, u šest primjeraka,

– najmanje dvije recenzije,

– izjava lektora o jezičnoj uređenosti teksta,

– izjava odgovorne osobe nakladnika da će objavljeni udžbenik biti istovjetan udžbeniku koje je odobrilo Ministarstvo,

– dokaz da je nakladnik registriran u Republici Hrvatskoj za obavljanje nakladničke djelatnosti te da uredno podmiruje porezne obveze i doprinose.

(6) U postupku rješavanja o zahtjevu za odobrenje udžbenika primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Stručno povjerenstvo

Članak 7.

(1) Usklađenost udžbenika s nastavnim planom i programom ili eksperimentalnim nastavnim planom i programom i udžbeničkim standardom utvrđuje stručno povjerenstvo koje imenuje ministar.

(2) Stručno povjerenstvo izrađuje pisano mišljenje o udžbeniku, a može udžbenik vratiti nakladniku na doradu radi ispravljanja uočenih nedostataka. Uočene nedostatke nakladnik je dužan ispraviti i dostaviti udžbenik Ministarstvu u roku od 15 dana.

(3) Stručno povjerenstvo predlaže ministru za odobravanje udžbenik o kojem je izradilo pozitivno mišljenje.

(4) Stručno povjerenstvo ima pet članova.

(5) Sastav stručnog povjerenstva utvrđuje se prema sadržaju nastavnog predmeta za koji se udžbenik izdaje.

(6) Za članove stručnog povjerenstva imenuju se:

– znanstvenik, odnosno stručnjak za nastavni predmet ili područje za koje je udžbenik namijenjen,

– metodičar za nastavni predmet ili nastavno područje,